

EDDÉLY MAGYARÁG

Feladó szerkesztő:
Zágoni Dezső
Független politikai napilap, megjelenik minden reggel.
Szerkeszt. órák: délut. 6-11 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea (Nagyvárad), A. Iancu (Kossuth-u.) 10. Telefon: 380.

Ara 1 lej
II. évfolyam 125 sz.
Szombat
1933 Május 6

3

Politikai vacsora, amelynek étlapján az európai béke és háború is szerepelt

Győzött Vaida

A miniszterelnök nagy beszédben köszöntötte Titulescut, akire, ahogy a múltban, úgy a jövőben is nagy szerep vár -- Titulescu mindenképp megvédi a határokat

Átszervezik a kormányt

Bukarest, máj. 4.

Szerda este a miniszterelnökségen disz. bankett volt Titulescu tiszteletére. A vacsora nagyfontosságú politikai nyilatkozatok hangzottak el. Az első pohárköszöntőt Vaida miniszterelnök mondotta, aki Titulescu politikai érdemeit méltatta.

„A Kisantant kezd realis' erővé válni“

— Szükségesnek gondoltam — mondotta — hogy szűk családi körben kifejezést adjunk Titulescu iránti érzelmeinknek. Most, amikor megkezdődik a harc az ország reputációjáért és legmagasabb érdekeiért, Titulescu nevéhez a nagy megvalósítások egész sorozata fűződik. De azt hiszem, egyike legfényesebb teljesítményeinek a Kisantant meg. erősítésére kötött egyezmény, aminek következményeként máris megmutatta a világnak, hogy a Kisantant kezd realis' erővé válni.

— Kívánom, hogy az Isten adjon Titulescunak egészséget ahhoz, hogy most, amidőn már ismeri a nemzetközi politika összes kulisszatitkait, tanítsa meg nyugaton a nagyokta, hogy keletről világosság jön s hogy mi Titulescu Nicolae által hozzájárulunk az emberiség haladásához és a népek egymasközötti viszonyának a konszolidálásához. Isten tartson meg téged s légy meggyőződve, hogy az ország szolidarisan és hálás szeretettel áll mögötted!

„A győzelem azé, aki kitartóbb“

Titulescu válaszában előbb a diplomata nehéz feladatáról beszélt, majd így folytatta:

Nem kételkedem, hogy támogatni fognak nők akkor is engem, amikor a sors nem lesz kegyes hozzám, mert a harc nem jelent mindig győzelmet. Viszont a végső győzelem azé, aki kitartóbb az ellenállásban.

Az utolsó pillanatig ellent fogok állani mindenkinek, amikor az országunk határairol lesz szó.

Meg van az az előnyöm, hogy jelenleg olyan kormányt képviselek, amely nagyrészen erdélyiekből és besszarábiaiakból tevődik össze és amely tudott támogatni engem nehéz küldetésemben. S ha nehéz küldetésben csüggedés érne utól, elűzném magamtól azzal, hogy a miniszterelnökre és kártársaira függesztem tekintetemet.

Vaida mellett a többség

Vaidát meleg óvációval fogadta a kormány minden tagja s ebből könnyű arra következtetni, hogy minden miniszter szorosan Vaida mellett áll. A Maniu lemondása körüli

pártelnökségi válságban általánosságban megállapítható, hogy a párt többségének hangulata Vaida mellett nyilatkozik meg s nincs kétség aziránt, hogy Vaidát fogják megválasztani a párt elnökévé.

Érdekes a Dimineatanak az az értesülése, amely szerint Mihalache mindenképpen pártelnök akart lenni s már meg is tette a

lépéseket aziránt, hogy mint Vaida ellenjelöltje, induljon harcra. Titulescu azonban tegnap a diszvacsora előtt hosszas megbeszélést folytatott a volt belügyminiszterrel és sikerült meggyőznie arról, hogy a jelenlegi külpolitikai viszonyokra való tekintettel nagy előny, ha erdélyi ember a kormány elnöke. amire Mihalache lemondott szándékáról.

Vaida lesz Maniu utóda

Bukarest, máj. 4.

A „Lupta“ szerint a nemzeti párt elnöki tanácsának ülése igen rövid lesz. Tudomásul veszik Maniu lemondását és Vaidát választják meg pártelnökké. Szombaton a nemzeti-parasztpárt végrehajtó-bizottsága tart ülést, amelyen Vaida miniszterelnök nagy politikai expozétát tart. Az expozét nagy érdeklődés előzi meg politikai körökben. A kormány egyébként rövidesen átalakul. Lugojeanu nem madridi, hanem római követ lesz. Voicu Nitescu átveszi az ipari- és kereskedelemügyi tárcát, a földművelésügyi tárcára pedig Mihalachet akarják megnyerni.

Az Universul és a revízió

Kétszázezer ember gyűl össze Bukarestben május 28-án, hogy tüntessen a revízió ellen

Bukarest, máj. 4.

Az „Universul“ május 28-ra nagy antiszemita gyűlést tervez Bukarestben. A revízió-ellenes gyűlésen már az eddigi jelek szerint 200 ezer ember fog résztvenni. Az „Uni-

versul“ nagy cikkben foglalkozik az újabb revízió-ellenes kampánnyal és többek között ezeket írja: „A revízió Európa békéjét veszélyezteti és egy borzalmas háború előjele“.

A munkásokat és a magyarokat bezárják, de

A szászok törökkel felfegyverkezve járnak Kisküküllő vármegyében

Segesváron átveszik teljesen Hitler programját

Bukarest, máj. 4.

Az „Adeverul“ feltűnéstkeltő cikkben foglalkozik a kisküküllőmegyei szászok hitlerista szervezkedésével. A lap szerint a szászok Németországból kapják az uccai harcokra alkalmas töröket. „Csodálkozunk — írja az Adeverul — hogy akkor, amikor május elsején százával tartóztatták le a munkásokat, akik vörös nyakkendőt viseltek, a kormány tűri, hogy a hitlerista szászok töröket

villogtassanak“. Az Adeverul szerint május 18-ra Segesvárra már gyűlést is hívtak egybe a szászok, amelyen nyíltan kimondják a Hitler-párthoz való csatlakozásukat. „Jó lesz vigyázni a szászok politikájára — fejezi be az „Adeverul“ mert emlékszünk, hogy az erdélyi szászok ugyanakkor, amikor Budapesten lojális nyilatkozatokat tettek, ugyanakkor Berlinben tiltakoztak az elnyomatás ellen.

Ed. levél

Májusi eső

Igy esős, májusi napokon mindig eszembe jut ez a kis történet.

1916-ot irtunk akkor és a világ ugyan teljesen felborult, de azért most tudjuk, hogy egy csipetnyivel jobb volt, mint ma. Egy szóval: 1916. A galíciai Koropiec-patak egyik oldalán volt az ezredünk beásva. Csend volt, Sem mi, sem pedig az orosz nem zavarta meg a verőfényes májusi délutánt s hogy meglehetősen távol állott a két állás egymástól, az állásunk mögött leterített pokrócon élveztük a csendet.

Miről beszélhettünk volna másról, mint-hogy „jó lenne, ha már vége volna a háborúnak.” Irigyeltük azokat, akik itthon voltak s bizony sokért nem adtuk volna, ha nem a Koropiec-patak mellett lehetett vón eltöltenünk a májust.

Ahogy elbeszélgettünk, egyszer csak esni kezd. Csendesen. Ugy, ahogy májusban szokott. Nosza, felgöngyölítjük a pokrócot és egy-kettő bent vagyunk a dekkungban.

— Minden cseppje aranyat ér, — mondja a legényem, aki ide való volt Biharba.

— Az — válaszoltam, — de nem nekünk, hanem azoknak, akik otthon vannak.

— Jó az Isten — mondja a legényem — majd haza kerülünk mi is.

(A legényemnek volt igaza, mert mind a ketten valóban hazakerültünk).

Ráhagytam és nem szóltam rá semmit. Végmentem a lövészárkon és mindenütt két-három bakát láttam együtt. Itt is, ott is beszélgettek. Az esőről.

— Csodálatos — gondolom magamban — ezek az emberek itt is, a poklok mélyén meg tudtak maradni parasztnak. Igaz, becsületes földművesnek, akinek mindene a föld. S most májuskor, az eső.

Multak a napok, de az eső csak nem akart elállni. Nekem már kellemetlen volt. De nem volt kellemetlen az embereimnek. Jól érezték magukat. S mind szinte mintha az esőben megnőtt volna, megfürdött volna.

— Szép lesz az idén a termés — szölt a legényem egy este a küldöncömnek.

— Ugy igaz — hagyta helyben a másikat.

— Vajjon amott is így örülnek — folytatta s azzal odabökött az ellenség felé.

— Azok is parasztok — mondta egyszerűen a másik.

Aznap este egy kissé elállt az eső. Éjfél felé elindultam, hogy bevizsgáljam az őrszemeket. Legelőször ahhoz mentem, amelyik lenn a patak mellett volt. Nagy János honvéd állt őrt.

Szép holdvilágos estén csendben indultam lefelé. A küldöncöm is velem volt. Ahogy közeledem, orosz beszélgetést hallok. Megállok. Kezem odacsuszlik a revolveremhez, tiál-gatok. A beszéd orosz, de mintha az egyik nem beszélné úgy a nyelvet, mint a másik.

— Érted? — sugom.

— Igen — válaszolta.

— Ki beszél? — folytattam.

— Nagy János szerbül beszél az orosz őrszemmel.

— Miről?

A küldöncöm hallgatózik. Odalent két ember beszélget. Nyugodtan. Odanézek. Az én emberem is ül, az orosz is. És beszélgetnek. A küldöncre nézek. Felel:

— A májusi esőről beszélnek. — mondta. Meg arról, hogy mennyivel is jobb lenne most otthon.

Egy szót se szóltam rá. Megfordultam s csendben visszajöttem az állásba.

— Igaza volt Nagy Jánosnak, meg az oroszoknak. A májusi eső többet ér, mint mindenfajta háború.

A baj csak ott van, hogy ezt az igazságot csupán a Jánosok és a Vasziojlevek tudják, — de a diplomaták és az ágyugyárok nem akarnak hallani sem erről az igazságról.

Szabadlábrahelyezték Gyarmati Miklóst és a letartóztatott nagyváradai kommunisták egyrészét

Szentjánoson is voltak letartóztatások, Margittán egy 60 éves asszonyt vettek őrizetbe

Nagyvárad, máj. 4.

A május elsejével kapcsolatban Nagyváradon és Biharmegyében letartóztatott kommunistákat ma délelőtt átadták az ügyészségnek.

Az őrizetbe vett munkások a következők: Gyarmati Miklós, Hermann József, Bunka Péter, Aczél István, Veres Bálint, Ardelean Péter, Szatmári Ferenc, Törő József, Gyarmati Imre, Szentjános. Mezőinger János, Hámos János, Szalárd, Proszka Ferenc, Tenke. Kertész Samu és özv. Izsák Salamonné Margitta, aki egyébként

60 éves és tíz gyermeke van.

Biharmegye csaknem minden járásának székhelyén voltak őrizetbe vételek.

Az őrizetbe vett embereket a rendőrség

azzal vádolta, hogy a május elseje előtt kiadott röpiratokat ők adták ki és terjesztették.

Neculescu ügyész hallgatta ki az őrizetbe vett embereket és kihallgatásuk után

Gyarmati Miklóst és társait szabadlábra helyezte.

Törő, Gyarmati Imre, Proszka egyelőre letartóztatásban maradtak és további kihallgatásukig visszaküldték a rendőrségre őket.

Letartóztatva ezenkívül a nagyváradai sziguranca: Schutzberger Ilus, Friedmann Samuné, Szabó Juliska, Kozma Gyula és Szénási Gyula munkásokat és munkásnőket, kik elen a vád, hogy résztvettek Nagyváradon május elsején a Széles-uccai vashidnál végbement tüntetésen.

A Távol Keleten készül valami

Hatalmas erőket vontak össze az oroszok a mandzsu határon

Páris, máj. 4.

A párisi Matin rigai jelentés alapján azt a hírt közli, hogy a szovjetkormány 15 hadtestet és 200 ágyút koncentrált a mandzsu-határon.

A „Matin” híre nagy feltűnést keltett az egész világon, azonban természetesen a hír még megerősítésre szorul, különösképpen ha tekintetbe vesszük, hogy a „Matin” állandó szovjet-ellenes politikát folytat.

Kétezeröttszáz kilós volt a „Baby”

Elpusztult a Kludsky-cirkusz két millió lej értékű életántja

A cirkusz kártérítési pert indít a Ctr ellen

Temesvár, máj. 4.

A Kludsky-cirkusz vasárnap bontotta széjjel a cirkusz hatalmas sátorát. Az állatok már bevagonizálás előtt állottak, amikor egy y65 éves elefánt, amelyet „Baby” néven becéztek és már korábban beteg volt, hirtelen nagyon rosszul lett és kiszenvedett. Az elefántot szakkörökben 2 millióra becsülték. A kár biztosítás útján részben megtérül. Az elefánt sulya 2500 kiló volt és húsát a vadállatoknak adták, míg bőrét a prágai muzeumnak ajándékozták.

Az elefánt szétarabolásának rengeteg

nézője akadt. Nem mindennapi látványt okozott, hogy a hatalmas állat belső részében több ember dolgozott. Kludsky szerint az elefánt elpusztulásának oka az volt, hogy Aradon kifejezetten erős vagont kértek az elefántszállítás céljára és kifogásolták azt a vagont, amelyet kaptak, de a vasut azt a választ adta, hogy ne féljen semmitől, a vaggon elég erős.

A vagon a nehéz teher alatt eltört, az elefánt lábát törte és ezenkívül több sérülést szenvedett. Nincs kizárva, hogy a cirkusz kártérítési pert indít a CFR ellen.

Szivenlőtte magát Tasnádon egy szerelmes leány

Szerelmese nem jelent meg a randevun, ezért vált meg az életétől

Tasnád, máj. 4.

Tegnap délután szerelmi dráma játszódott le Magyar-Csaholy községben. A csendőrmester sógornője mellbe lötte magát. Súlyos sebével szállították a tasnádi kórházba, ahol minden gondos ápolás dacára rövid szenvedés után meghalt. A vizsgálat megállapította, hogy az öngyilkos nő amiatt követte el tet-

tét, mert szerelmese legutóbbi randevuján nem jelent meg a kitűzött időben. A nő állandóan féltékenységi jeleneteket rendezett és ezt az elmaradást szerelmese hűtlenségének biztos jelül tekintette. Ez a képzelődés annyira felizgatta, hogy az öngyilkosságban keresett menedéket.

A világ buzavetésterülete 48 millió holddal buzatermelése 300 millió mázsával emelkedett a háboru kitörése óta

Erdekes statisztika arról, hogy Romániában a fejenkénti buzafogyasztás mennyire állatta áll a nyugati államokénak

Nagyvárad, máj. 4.

A mezőgazdasági termények értékesítésének évek óta egyre megoldhatatlanabb problémája rövidesen újra világgazdasági konferencia elé kerül. A buzaprobléma önmagában is a háboru óta bekövetkezett általános vetésterület emelkedés, de főképpen a tengerentúli aránytalanul nagy új buzaterületek megnyitása miatt alig oldható meg nemzetközi egyezmények útján, mert az északamerikai, délamerikai és főképp az ausztráliai új buzatermő földeket vajmi nehéz lenne a békebeli nivóra visszafejleszteni. Északamerika buzavetési területe több mint 40 százalékkal, Délamerikáé 30 százalékkal, Afrikáé közel 40 százalékkal, Ázsiáé Oroszország nélkül 26 százalékkal, Oroszországaé 15 százalékkal, Európáé 13 százalékkal és Oceániáé 135 százalékkal emelkedett.

A vetésterületekkel parallel a világ buzatermése a békebeli 1066 millió q-ról 1348 millió mázsára emelkedett az 1930—1931 évben. E 300 millió mázsás emelkedésből 100 millióval részesedik Északamerika, elsősorban Kanada, 26 millióval Délamerika, elsősorban Argentina, Afrika 8 millióval, Ázsia 11 millióval, Oroszország 90 millióval, Oceánia, elsősorban Ausztrália 34 millióval és Európa is 22 millióval. Már ezek a számok is mutatják, hogy a buzavetési terület problémájának súlypontja eltolódott Európából elsősorban Oroszország és a tengerentúli buzatermő vidékekre.

Ha eltekintünk az Európán kívüli buzatermelési adatoktól és a romániai export szempontjából számbajövő európai piacot figyeljük meg, akkor a háboru utáni tíz év alatt csupán négy olyan állam van, amelyik csökkentette a buzatermő-területek nagyságát, míg ezzel szemben a számba jövő exportpiacaink önellátó törekvése folytán a vetésterületek lényegesen emelkedtek. Emelkedtek azonban a buzaexport-országok és köztük Románia vetési-területe is kb. 10%-kal, amint ez az alábbi statisztikából látható

A buzatermő területek csökkenése és növekedése százalékban 1921-től 1931-ig:

Csökkenés:

Anglia 22 százalék, Írország 15 százalék, Hollandia 3, Franciaország 2 százalék.

Növekedés:

Olaszország 4, Portugália 5, Spanyolország 6, Ausztria 7, Románia 7, Norvégia 10, Bulgária 20, Belgium 21, Németország 22, Dánia 23, Magyarország 24, Svájc 26, Csehszlovákia 30, Görögország 30, Jugoszlávia 33, Finnország 43, Lengyelország 63, Svédország 83, Észtország 100, Lettország 100, Litvánia 133 százalékkal.

Európa buzatermő területének emelkedése, valamint a buzatermelés növekedése, Európa buzafogyasztásának fejkvótáját figyelembe véve, egyáltalán nem jelentene nagyobb nehézséget, ha a tengerentúli verseny ezzel egyidejűleg hatalmas tultermelésével az európai fogyasztópiacokat tulkinálattal nem árasztaná. Az egyes országok fejenkénti buzafogyasztását beszédesen illusztrálja az alábbi összehasonlítás, amelyből az megállapítható, hogy országonként milyen nagy eltérés mutatkozik a fejenkénti buzafogyasztásban,

Buzafogyasztás fejenként egy év alatt kg.-okban:

Franciaország 199, Belgium 185, Olaszország 183, Magyarország 156, Spanyolország 155, Ír és Anglia 154, Bulgária 153, Dánia 152, Svájc 140, Görögország 128, Hollandia 124, Románia 123, Jugoszlávia 123, Csehszlovákia 115, Ausztria 103, Svédország 93, Németország 81, Norvégia 73, Portugália 80, Lettország 56, Litvánia 51, Lengyelország 49, Finnország 48, Észtország 44 kg.

Kétségtelen ebben nagy szerepet játszik a másik kenyérgabonának, a rozsnek, különösen Németországban, Lengyelország-

ban jelentkező nagyarányú fogyasztása, már az 1909—1913 évi 447 millió métermázsát kitevő rozs-világtermelés mindössze 466 millió métermázsára emelkedett és Európában, Oroszország kivételével, a békebeli 245 millió métermázsáról 239 millió métermázsára esett vissza.

A rozsot ugyilátszik a buza mindenütt visszaszorítja, de a békebeli 300 millió métermázsával meghaladó buzatermelés Európa egész rozstermelését túlszárnyalja és így a kereslet és kínálat ebben a két kenyérgabonában belátható időn belül nem fog egyensúlyi elyzetbe kerülni.

Öngyilkos lett egy fiatal bánati orvos

Súlyos idegbaj tünetei mutatkoztak rajta s ez adott kezébe fegyvert

Kisjécsa, máj. 4.

Megdöböntő öngyilkossági tragédia játszódott le Kisjécsán Unterreiner Fülöp dr. négy évvel ezelőtt nyerte el a fogorvosi diplomát s akkor telepedett le a községben feleségével együtt, akitől később kislánya is született. A fiatal orvos, aki mindössze csak 33 éves volt, néhány hónappal ezelőtt súlyos idegbaj tüneteit észlelte magán, úgy hogy maga is orvosi kezelést volt kénytelen igénybevenni. Idegbaja mindjobban elhatárolódott rajta, ami a szerencsétlen orvost vég-

telenül elkészerítette.

A tragédia napján Unterreiner dr. még végiglátogatta pácienseit, azután hazatért és bezárkózott rendelőjébe. Pár pillanat múlva a házbeli revolverdörrenést hallottak. Rátörték az ajtót és Unterreiner Fülöp dr.-t ott találták karosszékeben ülve, füstölő revolverrel a kezében. A golyó azonnal végzett vele.

Öngyilkosságával kapcsolatban levelet nem hagyott hátra. Halálát felesége és egyetlen gyermeke gyászolja.

Mit tesz az ital

Leszurta barátja feleségét egy részeg munkás

Bukarest, máj. 4.

Az egyik korcsmában nagy mulatozást csapott Lupu Konstantin munkás és egyik barátja feleségével együtt. Az ittas emberek veszekedni kezdtek és a feldühödött Lupu kést rántott elő, amellyel barátja felé szurt. Felesége azonban védőleg férje elé ugrott,

úgy hogy a szurás őt találta el halálosan. Mikor az asszony a padlóra zuhant, Lupu még a férfit is összeszurkálta és aztán elment. Az asszony félórai szenvedés után meghalt, míg a férfit a kórházba szállították, ahol életveszélyes állapotban fekszik.

Felakasztotta magát egy öreg temesvári csavargó

Hatvanöt éves volt és nem akart már tovább csavarni

Temesvár, máj. 4.

Az éjszaka folyamán egy öreg temesvári koldus felakasztotta magát és mire tettét észrevették, már meg is halt. Koczi Antal 53 éves resicai illetőségű csavargó ismert alakja volt a gyárvárosi uccának. Azok közé tartozott, akik évek óta csavarognak a temesvári uccákon, akiket sem járásbírói ítélettel, sem eltoloncolással nem lehetett eltávolítani Temesvárról, akik mindig visszatértek a városba.

Koczi Antal napközben az uccákon csavargott, az éjszakát rendszerint pedig a

Rékási-uton levő éjszakai menedékhelyen töltötte. Tegnap este is idejött és a többiekkel együtt feküdt le. Ugy látszik az éjszaka folyamán kilopózott a menedékhelyről és az udvaron egy fára felakasztotta magát. Reggel 4 órakor vették észre tettét, de ekkor már halott volt. A helyszínen Miuta komisszárius jelent meg, aki megállapította, az öngyilkosságot.

Az öreg csavargó ugyilátszik végre meg is csak beleunt az örökös hajléktalanságba, a nélkülözésbe és végül is a halálba menekült.

REGENY

Egy fiatal leány
afrikai kalandjai

25

A vadon leánya

A fiatalember csöngetett és visszaült a tüzhöz, karosszékebe. Ujságot vett föl és olvasni kezdett. Csak nagyon figyelmes szemlélő vehette észre, hogy valójában nem az ujság érdekli, hanem kissé remeg a keze s nagy, álmatag szeme feszülten villog, valami elnyomott izgalomról árulkodva.

V. FEJEZET.

A leány rikitó, indiánvörös, a nyakánál mélyen kivágott, de lecsüngő ujju ruhában volt, melynek szegélyén barbár dísz volt arannyal hímelve. A keleties lámpa, amely azon az asztalon állt, ahol a leány ült, láthatóan csak azért állt ott, hogy kedvező világitást adjon az ő szépségének. Fénye teljesen besugározta vörös ruháját és a fekete hajába tűzött skarlát-virágot.

Ez a fény hangsúlyozta ki igazán a bőre fehérségét. Sugarai benedvesedtek az ajkától, mely árnyékban maradt, hogy annál fehérebben csillanjon elő fogainak gyöngysora, mikor nevet. Széke mögött már homály itta el a fényt, hogy csak alig bukkantak elő belőle a butorok, a fal képei s egy fiatal leány mellszobra.

Vakmerőség volt az öltözködésében, a tartásában, a szépségében. Ezer közül egy nő sem mert volt ily merészen rikitó ruhát fölvenni. Semmi sem volt benne a modern divatból. Pogány volt, melyet buja trópusi milieu ihletett meg, lángoló alkonyat, vagy holdtalan éjszakában a rengeteg mélyén lobogó tűz. A ruha nem simult rá teljesen királynői idomaira. De így még lágyabbnak mutatta redőivel azok hajlásait, amelyek mintha csak a legkecsesebb és legizmosabb vad, a leopárdé után mintázták volna meg.

— Szép öntől, hogy eljött.

Szemében már nyoma sem kísértett annak a félelemnek, mely Pelélében volt benne. Nyájasabbnak, biztosabbnak, megértőbbnek tetszett. A hangja női alt volt, tele édes mellék-zöngével:

— Nem ijedt meg, mikor meghívtam ide, magamhoz? — kérdezte.

Dyke mosolygott.

— Érti, mit mondok, azt hiszem. Ön tetszik nekem mr Dyke, — tette hozzá bájos közvetlenséggel. — Ön szíves ember, de megrendíthetetlen az energiája. És tetszik nekem a mosolya is. Becsületes és megnyugtató. Ugy érzem, hogy nyílnak kell lennem önnel szemben mindennel. Nem tiltakozik, remélem, ha meglehetősen hosszú történetet mesélek el önnek?

— Azt értem ebből, hogy valamiképp a segítségemet óhajtja, — felelte Dyke. — Csak sejthetem, hogy a Pelélében történetekkel kapcsolatos ez. Olyan nyíltan beszéljen, kérem, ahogy lehet. Attól félek éppen, hogy majd csalódik bennem.

Miss Lemaire előrehajolt székéből, úgy hogy az arca egészen árnyékba került.

— Azt kell gondolnia, hogy az nagyon különös találkozás volt ott.

— Teljesen észszerű volt az ön, vagy inkább a dr. Recco magyarázata, — felelte Dyke. — Az a különös dolog, hogy önök egyáltalán azon a vidéken jártak, megoldódott azzal a magyarázattal. De Afrikában különben se csodálkoztam soha semmin. Megtalálták a rovar, vagy valami hozzávető nyomot? És megtudták valami újabbat a gyilkosságról?

Miss Lemaire nem felelt rögtön. Ugy tetszett, hogy előbb összeszedi magát. Árnyékban maradó tekintetével szemben Dyke hárányban érezte magát. Tudta, hogy a nő olvas az övében.

(Folyt. köv.)

ERDELYI
MAGYARSÁG

1933

1. V.

SPORT

Bevonult a sportba a sovinizmus

Bodola és Sepi helyett a két Valcovot akariák beállítani a Balkán kupa csapatába

Bukarest, máj. 4

Az egyik bukaresti lap szerint a futball-szövetség, amely saját kezébe vette a válogatott csapat összeállítását, azzal a gondlattal foglalkozik, hogy a Balkán Kupa csapat csatársorába mind a három Valcov-testvért beállítja. A Valcovok ugyanis úgy a Sparta, mint a Libertas ellen kitűnően játszottak és nekik köszönheti a Venus jó eredményeit.

A hiradás ellenére sem tartjuk valószínűnek, hogy a szövetség a Valcovok kedvéért kihagyná a csapatból a legjobb formájában levő Bodolát és Sepit, aki vitán kívül az első román középcsatár.

Nagy sporteseménynek ígérkezik a nagyváradi Törekvés vasárnapi tornászünnepélye

Nagyvárad, máj. 4.

Hirt adtunk már arról, hogy a Törekvés tornászgárdája, mielőtt a szabadban történő szerepléseit megkezdené, saját tornatermében (Str. Episc. Ciorogariu — Uri ucca 14 szám) gyönyörűen előkészített tornaünnepélyt rendez, amelyen gyermek, női és férfi csoportok zenés szabadgyakorlatokkal szerepelnek, majd úgy a női, mint a férfi-csapat különböző tornaszereken artistákat is felülmúló gyakorlatokat mutatnak be az

érdeklődő közönségnek.

A belépődíjat mindössze 10 lejben állapították meg a tornászok, akik garantálják azt, hogy az ünnepélyen megjelenő egyetlen ember sem lesz, aki utólag sajnálna a belépődíj árát, mert annál jóval nagyobb ellenértéket, felejthetetlen élményt fognak nyújtani a közönségnek.

Az ünnepély vasárnap d. e. fél 11 órakor kezdődik és körülbelül 1 órára fejeződik be.

Poulieff és Réti biztos tagjai a román Davis Cup csapatának

Bukarest, máj. 4.

A Davis Cup válogató versenyei befejezést nyertek. A győztes Poulieff lett, aki a döntőben 4 szettben verte Réti. Réti szép játékkal győzött úgy Cantacuzino, mint Bottez ellen. Cantacuzino, a két év előtti bajnok, aki nemrégén megsérült egy motorbi-

cikli-szerencsétlenség folytán, nem a regimár. A válogató verseny reális eredménnyel végződött, mert kétségtelenül Poulieff és Réti jelenleg a legjobb román játékosok, akiknek valószínűleg sikerülni is fog legyőzni a görögöket.

A hitlerjungok fenyegetése ellenére is

Győztek a fiatal magyar vízipólózók

Berlin, máj. 4.

19:18 arányban győzött a magyar vízipóló utánpótlás csapata Bremenben. A szakértők előtt képtelenül hangzó eredmény magyarázata az, hogy a németek teljesen sport szerűtlenül 4X7 perces félidőt játszottak,

a tudatlan bíró a magyarok hét gólját eredménytelenítette és a negyedik félidőben egyremásra állította ki a magyar játékosokat. Az ugyanekkor rendezett uszoverenyek során a magyar Gyulai a 200 m.-es mellúszásban 3.02 mp.-el második lett.

Az új konverziós törvény

A mezőgazdasági és városi adósságok szabályozásáról szóló törvény

Tizedik közlemény.

Az évi részletek nem haladhatják túl a 4. szakaszban megalapított mezőgazdasági jövedelem hányadot.

A szövetkezeteknek az állam irányában fennálló és különleges megbízatásból eredő tartozásai a szenvedett kár összegével szálaltandók le.

A pénzügyminiszter fel van jogosítva arra, hogy a Banca Centrala Cooperativával oly értekműl egyezséget kössön, amely szerint az állam lemond az ezen intézet irányá-

ban fennálló azon követelésről, amely a népbankok és szövetkezetek volt központja fel számolásának műveletéből származott.

A tartozási egyenleg akként lesz megállapítva, hogy az államnak a Banca Centrala Cooperativával szemben fennálló összes tartozásai beszámítás útján töröltetnek, miután a falusi közösségeknek a Banca Centrala Cooperativa irányában fennálló tartozásaiból levonásba jönnek azok az összegek, amelyek a jelen törvény alkalmazása következtében leszálaltandók.

(Folytatjuk)

Megöltek és kiraboltak Rákospalotán egy 74 éves Máv nyugdíjast

Budapest, máj. 4.

Rablógyilkosság történt Rákospalotán. Az áldozat öreg ember, villatulajdonos, akit külön embernek ismernek, akiről beszélnek, hogy sok a pénze, sok az ezüstje. Az ember SÁRGAVI ISTVÁN 74 éves nyugdíjas.

Észreveszik a gyilkosságot

Szerdán délből a takarítónője ebédet vitt még az öreg SÁRGOVINAK, aki ekkor, sőt még az ebéd elvégzésével is vigán kártyázott egy-egy öreg barátjával. A barát nemsokára elment, hogy öt óra felé visszajöjjön és tovább kártyázzon.

Mikor visszament a verenda ajtaját zárva találta, ellenben a verenda és ebédlő közötti ajtó, amely mindig csukva szokott lenni, tárva állott. Bement a szobába és mint rendőri kihallgatásakor elmondotta, az ebédlőasztal mellett vérrebe fagyva találta öreg barátját. SÁRGAVI fejét ekkor löpökröc borította. Ezt egy kissé félrehajtotta és meglátta barátjának elsárgult arcát és észrevette, hogy nyaka és szája át van kötve.

Azonnal hazarohant feleségéért, a ház-mesternőért és özvegy Dobónéért. Elutazt az együtt visszatértek, majd értesítették a rendőrséget. A budapesti főkapitányság központi ügyeletéről rendőri bizottság szállt ki és miután az első jelekből megállapította, hogy rablógyilkosság történt, értesítette az újpesti kapitányságot, honnan szintén rendőri bizottság szállt ki a helyszínre. Kihívták a daktíloszkópusokat a vizsgálóbíró, a sérülési csoportot és megkezdték a nyomozást.

„Az öreg rosszul van, — orvosért megyek“

A rendőri nyomozást igen megnehezítette az a körülmény, hogy SÁRGAVI életében igen sok ember szerepelt, sok személyi adatot és körülményt kellett a rendőrségnek tisztázni. Mint fentebb említettük, SÁRGAVI csak a ház felét lakta, a villa másik részébe majus elsején beköltözött özvegy Major Lajosné, egy 65 éves betegeskedő asszony. Az özvegy, aki leányával, Major Erzsébet gyorsírónő, fővárosi szükségmunkással lakik együtt. Az özvegyasszonynak még két fia van. Kocsin hozták az idős asszonyt, aki rögtön ágyba fektült, mert évek óta beteg.

Az özvegyasszony elmondotta, hogy tizenkettő és egy óra között valami tompa zuhanást hallott, valami furcsa nőies nyöszörgést és jajgatást. Kinézett az ablakon, mert ágya az ablak közelében van és a jajgatás után körülbelül öt perccel egy puffókarcu fiatal embert látott bejönni. Nagyon megijedt, mert egyedül volt és nem tudta, hogy mi történik a szomszédban, ahonnan még mindig áthallatszott a nyöszörgés. Néhány perc múlva hazaérkezett leánya, akinek mindent elmondott. A leány kiment a lakásból és a verandához sietett, de az ajtót csukva találta. Visszament és közölte az édesanyjával, de ezután már nagyon izgatott lett és egész idő alatt az ablaknál ült. Néhány perccel később látta, hogy kijön egy fiatalember. Kizörgelt az ablakon és megkérdezte tőle:

— Mi történt odaát, rosszul van az öreg ur talán?

— Igen, — felelte a fiatalember, — rosszul van, orvosért megyek.

Fulladás okozta a halált

Közben a detektívek és a rendőrorvos lefolytatták a petroleumlámpával világított ebédlőben a vizsgálatot. A kockás mozaikköveken ott feküdt a 74 éves öregur elsárgult halott teste, feje körül kis vértócsával és száján a kendővel. A lakásban szerteszéjjel ing és nyakkendő cafatokot találtak. A rendőrorvos vizsgálat megállapította, hogy az öregur

halálát fulladás okozta. A gyilkos, vagy annál még valószínűbb a gyilkosok hátulról kendőt vetettek az öregur nyakába, a kendőt megszorították, úgy, hogy SÁRGAVI megfulladt. A fején több ütés és zúzódás helye van. Lehet, hogy estében összezúzta a fejét, de az sem lehetetlen, hogy valami tompa tárggyal fejbeütötték.

A kihallgatásokat s a nyomozást folytatják. Természetesen elsősorban azt a fiatal-

embert keresik, akit Majorék láttak a lakásba bemenni és eltávozni. Ennek a fiatalembernek a személyleírása a következő: 18—20 éves lehet, munkáskülsejű, 168 cm. magas, szélesvállu, tiszta kiejtésű, kékszemű, orra kissé vastag, ajka duzzadt, haja szőke, szürke felöltő, szürke öltöny, szürke sportsapka és szürkés-kék ing a ruházata.

Hajnali kettőkor nyolc előállítás történt, a rablógyilkos nyomában vannak.

Konstancában röpcédu- lákat terjesztettek a kommunisták

Konstanca, máj. 4.

Konstancában a hatóságok széleskörű intézkedéseinek dacára a kommunisták a május elsejére virradó éjszaka nagymennyiségű röpcédukat szórtak szét a külvárosokban. A pá-

lyaúdvár közelében álló telefon pónákra pedig 5 piros zászlót húztak fel. A rendőrség bevezette a nyomozást a tettesek kézrekerítésére és eddig számos letartóztatást eszközölték.

Galacból jelentik

Pénzbírságra ítélték egy járásbíró, mert elütött kocsijával egy öt éves gyereket

Galac, máj. 4.

A galaci ítélőtábla tegnap tárgyalta Sandulescu János járásbíró bűnügyét, akit gondatlanságból származó emberöléssel vádoltak. Sandulescu még a múlt évben személyesen vezetett egy vasuti kis kocsit, amelyen az egyik erdőkitermelési vállalat területén köz-

lekedett. A kocsit elütött egy öt éves kisgyereket, aki sérüléseibe belehalt. A vádlottat az enyhítő körülmények miatt felmentette a törvényszék, de felelősség folytán a tábla tárgyalta az ügyet és Sandulescut 20.000 lej pénzbüntetésre ítélte.

Higanyt ivott

Öngyilkosságot követett el egy tizennégy éves fiú

Megijedt, hogy nővérelárulja apjának, hogy cigarettázott

Iasi, máj. 4.

Tegnap délután megrendítő öngyilkosság játszódott le a városban. A mentők egyik soffőrijének a fia, Prepeleac István az uccán cigarettázott. Véletlenül szembe találkozott a nővérel, aki csodálkozva nézte 14 éves cigarettázó öccsét és azzal fenyegette meg, elárulja az apjának. A fiú annyira félt a szülői

megfenyítéstől, hogy öngyilkosságra határozott el magát. Két hőmérőt eltört s a higanyt lenyelte. A higany olyan görcsöket okozott, hogy sikoltozni kezdett. A megrémült szülők azonnal kórházba szállították, ahol gyomormosást alkalmaztak, de állapota változatlanul súlyos.

Valaki lopott...

5 milliós hiányt találtak a német szakszervezeteknél

Berlin, máj. 4.

A szabad szakszervezetek, amelyek vezetőit a Hitler-kormány eltávolította, megkezdték az ügykezelés átvizsgálását. A kormány kiadott kommunikéja szerint súlyos szabálytalanságokat állapítottak meg, ötmillió hiányt találtak a pénztárakban.

el volt könyvelve, a mérlegből azonban hiányzott. Megállapították, hogy a szabad szakszervezetek főpénztárosának lakását titkos ajtó kötötte össze a pénztárral.

1933.
F. 6

ERDELYI
MAGYARSÁG

3

„Kalandos mozgolódás a bajor határon“

Nagy izgalom Ausztriában

Arról beszélnek, hogy náci csapatok váratlanul be akarnak törni Ausztriába

Bécs, máj. 4.

A Reichpost című lap tegnap reggeli száma „Kalandos mozgolódások a bajor határon“ címen azt a feltűnésteltető hírt közölte, hogy a bajorországi nemzeti szociálista rohamosztatok a bajor-osztrák határon arra készülnek, hogy

behatolnak Ausztriába s az osztrák nemzeti szociálistákkal együtt átveszik a hatalmat.

A Reichpost hire egész Ausztriában nagy izgalmat keltett. Az osztrák kormány nyomban kommunikátort adott ki, amely hangsúlyozza, hogy a Reichpost híradása felfutéseken és egyes kijelentésekből eredő következtetéseken alapul.

A bécsi kormány a délutáni órákban minisztertanácsra ült össze, amelyen az egyre erősödő nemzeti szociálista mozgalom ellen teendő intézkedéseket tárgyalták meg.

Munkássors

Tizenöt méter magasból zuhant alá egy munkás és szörnyethalt

Galac, máj. 4.

Megrendítő szerencsétlenség történt tegnap délután. Az „Union“ csokoládégyár épületét a napokban kezdték renoválni. Az egyik állványon dolgozott Mrazah Augustin építő-

munkás. Az egyik deszka korhadt volt és ketté tört. A szerencsétlen ember 15 méter magasból zuhant le még pedig olyan szerencsétlenül, hogy a koponyája szétzúzódott és azonnal meghalt.

Egy bestiális fiu rémtette

Előbb megölte apját, azután kifosztotta a házat

Tulcea, máj. 4.

Borzalmas gyilkosság játszódott le Dunavati községben. Ostrii Boris korcsmáros fia, aki nagyon heves természetű volt, tegnap este összeveszett apjával. A feldühödött fiu bicskát rántott elő csizmaszárából és kétszer mellbe döfte apját. A szerencsétlen ember

melléből hatalmas vérsugár szökött fel és rövid szenvedés után meghalt. A bestiális fiu ezután kifosztotta az egész házat és elmenekült. A csendőrség bevezette a nyomozást és rövid idő múlva az egyik ház padlásán akadta reá az elvetemült apagyilkosra, kit megbilincselve szállítottak be a csendőrségre.

A halálos kuglizás

Megölt a kugligolyó egy fiatal embert a szilágymegyei Sámsond községben

Zilah, máj. 4.

A szilágymegyei Sámsond községben halálosvégi kuglizás történt. A falu korcsmájában fiatal emberek kugliztak és játék közben fogadásra került a sor. Horvát Ferenc, a legjobb kuglizó fogadott Boda András 22 éves fiatalemberrel, hogy 3 dobásra leüti az

összes bábukat. Két dobása sikerült is, de a harmadik olyan erős volt, hogy a kugligolyó kiugrott a pályáról és halántékon találta a fogadó Bodát, aki nyomban kiszenvedett. A halálosvégi kuglizás hőstét, Horvát Ferencet a csendőrség beszállították az ügyészségre.

Másfélmillió hiány egy bankban

Letartóztattak Csernovicban két sikkasztó banktisztviselőt

Csernovic, máj. 4.

A „Humoreana“ bankház igazgatósága már napokkal ezelőtt elhatározta hogy a bankzsilált pénzügyeit átvizsgálja. Tegnap délután meglepetésszerűen rovincsolást tartottak, amikor is az ellenőrzést végző közegek 1 millió és ötszáz ezer lej hiányt vettek észre. Azonnal bevezették a nyomozást, amelynek során kiderült, hogy a nagyszámú sikkasztást a bank két tisztviselője követte el. A két bű-

nöst letartóztatták. Az eset nagy feltűnést keltett a városban.

Időjárás

Sok helyen újabb esők, zivatarok. A hőmérséklet nem változik lényegesen, egyes helyeken a hőmérséklet emelkedése.

Az Állami Osztály-sorsjáték első húzása

Bukarest, máj. 4.

Az állami osztály-sorsjáték mai húzásán a következő számok nyertek:

700.000 ezer lej nyert: 21.299.

100.000 lej nyert: 11.448.

50.000 lej nyert: 67.450.

15.000 lej nyertek: 32.667, 42.128, 73.234, 65.581, 43.925, 17.277, 44.925, 33.872, 92.127.

Filmpalace műsora:

Péntek, Szombat, Vasárnap

Ghetto szive

Egy öreg zsidó és egy keresztény kisleány izgalmas, megrázó története

14, 17 és 22 lejes helyárak!

RADIOMŰSOR

PÉNTEK

BUKAREST. 12: Gramofon. 13.15: Gramofon. 18: Könnyű és román zene. 19 és 20: Gramofon. 20: Énekhangverseny. 20 és 20: Katona zene. 21: Előadás. 21.15: Katonazene. 21.10: Hírek. 22: Román humor. BUDAPEST. 6.45: Torna. 10: Gramofon. 12.05: Szalonzenekar. 13.30: Előadás. 15.30: Diák félóra. 16: Előadás. 17: Zongora. 17.30: Gyorsíró lecke. 18: Szalonzene. 18.45: Külügyi negyedóra. 19.10: Előadás. 19.30: Opera. 22.30: Cigány nótaest. 23: Cigányzenekar.

SZOMBAT

BUKAREST. 11.50: Tőzsde. 12: Gramofon. 13: Hírek. 13.15: Gramofon. 17: Rádiózenekar. 19: Előadás. 19.40: Gramofon. 20: Zene. 20.30: Előadás. 21.45 Hírek. BUDAPEST. 6.45: Torna. 9.45: Hírek. 10: A Nemzetközi Vásár megnyitásának a közvetítése. 11.15: Üzenetek a vásárról. 12 és 05: Rendőrszenekar. 13.15: Üzenetek vásárból. 17: Előadás. 17.30: Ének. 18: Rádióamatőrposta. 18: Gramofon. 19: Elbeszélés. 19.30: Opera.

PETROLGÁZFŐZŐGÉP különlegességek

„Kronprinz“ Matador 800 - lei

„Sitar-Royal“ - 400 - lei

„Haller“ Superior - 250 - lei

Kérje a legújabb árjegyzéket gázfűzőkről stb. és épületvasalásokról. STERN vaskereskedés Oradea, Nagypiac-tér 2. Telefon 8-92.

APROHIRDETÉSEK

Nem üres reklám, hanem valóság, hogy 6 drb. művészi lev. lapot 70 leiert

csakis Róna fényképész készít, Teleki-u. 4

MANIKÜRÖZŐ, onduláló kisasszonyt, ön állót, jó fizetéssel felveszek vidékre. Ertekezni: dr. Ciordas (Vízvezeték) ucca 21.

PERFEKT mindenféle főzőnőt felvesz Ullmann Istvánné, Nagypiac-tér 11-a. 549

KISEGITŐ munkáslányok azonnal felvételnek We-Ego cipőgyár, Uri ucca 14. 548

100 LEJ napi keresettel, biciklivel rendelkező kihordót keresek. Iványi Ödön ucca 2 szám. 550

HÁZVEZETŐNŐI állásra ajánlkozók magános urhoz, vagy nőhöz. Gazdálkodáshoz ért. Cime: Veres Balázs ucca 14. 545

MAKULATURA ujságpapír kapható nagyban és kicsinyben Pásztor Ede papírházában.

PÁSZTOR-NYOMDA, ORADEA